Schoolspecifiek stappenplan kindermishandeling & huiselijk geweld

Dit schoolspecifieke stappenplan is afgeleid van het basismodel *Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld*. Het is een beknopte beschrijving voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling op RKBS de Hoeksteen.
De doelstelling van het basismodel Meldcode is een handreiking voor organisaties en zelfstandige beroepsbeoefenaars bij het opstellen van een code voor de eigen organisatie of praktijk.
Het hanteren van de landelijke meldcode wordt op korte termijn wettelijk verplicht gesteld.

Wat	Hoe	Betrokkenen
Stap 1		
In kaart brengen van signalen bij vermoeden	- Overleg met vertrouwenspersoon en IB -Breng directie op de hoogte -Beschrijf objectief (feiten/gebeurtenissen) wat je ziet en hoort, zonder te snel conclusies te trekken en ga niet interpreteren (zie bijlage 2): -Vraag alertheid van het team. -Leg alles zorgvuldig vast in Parnassys (notitie > meldcode); let op: ouders kunnen inzage hebben **-Bij acuut gevaar: bel politie 112 of 0900-8844**	Leerkracht, vertrouwenspersoon, IB, team, directie
Stap 2		
Overleg met derden	-Collegiale consultatie CJG -Vraag zo nodig advies bij veilig thuis -gebruik bijlage 1	Vertrouwenspersoon en/of IB Veilig Thuis 0800-2000, info@veiligthuiswb.nl
Stap 3		
Gesprek met ouders en/of kind	GEEN gesprek: als veiligheid van ouders en/of kind of jezelf in het geding is dan: -directie vertelt ouders dat er een melding bij Veilig thuis komt. -Melden door directie bij	Vertrouwenspersoon en/of IB, directie directie

	WEL gesprek met ouders en/of kind : -Vraag zo nodig advies bij CJG -bespreek je zorgen met ouders -Doel uitleggen bespreek de signalen met ouders en/of kind vanuit jezelf ; geef ruimte te reageren; leg gesprek vast; maak afspraken; verslag laten ondertekenen Wees je als leerkracht bewust van het feit dat je voor het kind enorm veel kunt betekenen (luisterend oor).	Leerkracht en/of Vertrouwenspersoon en/of IB
Stap 4		
Bepaal de ernst van de zaak	-op basis van informatie uit signalen, advies en gesprek met ouders en/of leerling gebruik hierbij ook je onderbuikgevoel en bij blijvende zorg tijdens gesprek melding doen bij Veilig Thuis (ouders inlichten) -Vraag zo nodig advies bij CJG en/of Veilig thuis	Leerkracht en/of Vertrouwenspersoon en/of IB directie
Stap 5		
Beslissen: zelf hulp organiseren of melden (stap 6)	-Zelf hulp organiseren: Vraag advies Bied of organiseer de hulp en blijf de effecten hiervan volgen Bij onvoldoende effect: Doe alsnog melding (stap 6) Bij voldoende effect: Blijven volgen en indien nodig weer het stappenplan volgen.	Leerkracht en/of Vertrouwenspersoon en/of IB directie
Stap 6		
Melding	-Vraag zo nodig advies bij CJG en /of Veilig thuis Er is nog geen wettelijke meldplicht (wel meldrecht), maar je moet je kunnen verantwoorden als er zaken fout gaan - directie vertelt ouders dat er een melding bij Veilig thuis komt.	Veilig thuis Directie

	-Meld (door directie) vermoeden bij Veilig thuis -maak afspraken met Veilig thuis en/of CJG over inzet van school na melding	

BIJLAGE 1 Observatiepunten

Vragen over opvallend gedrag van een leerling

Naam leerling(e): ……..jongen/meisje

Leeftijd / groep: ……..

School :……

SMW/ arts/verpleegkundige Centrum voor Jeugd en Gezin (C.J.G.):

……

1. Sinds wanneer vertoont het kind opvallend gedrag?
2. Is er de laatste tijd iets in het gedrag of in de situatie van het kind veranderd?
3. Het opvallende gedrag bestaat uit (zie ook bijlage 2)
4. Hoe is de verhouding tot de medeleerlingen?
5. Hoe is de uiterlijke verzorging van het kind, zoals kleding en dergelijke?
6. Hoe is de verhouding naar vrouwelijke/mannelijke leerkrachten?
7. Hoe is het contact tussen de school en de ouders?
8. Zijn er bijzonderheden over het gezin te melden? Indien mogelijk ook de bron vermelden.
9. Wat is er bij u bekend over eventuele broertjes en zusjes?
10. Zijn er opvallende veranderingen in de schoolresultaten?

Volgens de wet op Persoonsregistratie hebben ouders het recht op inzage en correctie in het dossier van hun kind. Daarom dienen gegevens in het dossier zorgvuldig en zo objectief mogelijk te worden beschreven.
Persoonlijke werkaantekeningen zijn geen onderdeel van het dossier en niet ter inzage voor ouders, Het is daarom belangrijk om zeer zorgvuldig om te gaan met deze werkaantekeningen. Zet deze niet op naam. Zodra het mogelijk is vernietigt u ze.

BIJLAGE 2 Signalenlijst huiselijk geweld/kindermishandeling (4-12 jaar)

Voorwoord
Als kinderen mishandeld, verwaarloosd en/of misbruikt worden, kunnen ze signalen uitzenden. Het gebruik van een signalenlijst kan zinvol zijn, maar biedt ook een zekere mate van schijnzekerheid.
De meeste signalen zijn namelijk stressindicatoren, die aangeven dat er iets met het kind aan de hand is. Dit kan ook iets anders zijn dan kindermishandeling en huiselijk geweld (echtscheiding, overlijden van een familielid, enz.). Hoe meer signalen van deze lijst een kind te zien geeft, hoe groter de kans dat er sprake zou kunnen zijn van kindermishandeling en huiselijk geweld.

Het is niet de bedoeling om aan de hand van een signalenlijst het “bewijs” te leveren van de mishandeling. Het is wel mogelijk om een vermoeden van mishandeling meer te onderbouwen naarmate er meer signalen uit deze lijst geconstateerd worden. Een goed beargumenteerd vermoeden is voldoende om in actie te komen.

1. **Lichamelijke signalen:**
- wit gezicht(slaaptekort)
- hoofdpijn (onder)buikpijn
- blauwe plekken, schaafplekken, brandwonden, gebroken ledematen
- slecht verzorgd er uit zien
- geslachtsziekte
- jeuk of infectie bij vagina of anus
- urineweginfecties
- vermageren of dikker worden
- pijn in bovenbenen, samengeknepen bovenbenen
- houterige lichaamsbeweging
- niet zindelijk (urine/ontlasting)
- lichamelijk letsel
- achterblijven in taal, spraak, motorische, emotionele en/of cognitieve ontwikkeling

2. **Gedragssignalen:**
- somber, lusteloos, in zichzelf gekeerd
- eetproblemen
- slaapstoornissen
- schrikken bij aanraking
- hyperactief
- agressief
- plotselinge gedragsverandering (stiller, extra druk, stoer, agressief)
- vastklampen of abnormaal afstand houden
- isolement tegenover leeftijdgenoten
- zelfvernietigend gedrag (bv haren uittrekken, praten over dood willen, suïcidepoging)
- geheugen en concentratiestoornissen
- achteruitgang van leerprestaties
- overijverig

- zich aanpassen aan ieders verwachtingen, geen eigen initiatief
- extreem zorgzaam en verantwoordelijk gedrag
- verstandelijk reageren, gevoelens niet tonen (ouwelijk gedrag)
- geseksualiseerd ("verleiden") gedrag, seksueel getint taalgebruik
- opvallend grote kennis over seksualiteit (niet passend bij de leeftijd)
- verhalen of dromen over seksueel misbruik, soms in tekeningen
- geen spontaan bewegingsspel
- moeite met uitkleden voor gymles of niet meedoen met gym
- spijbelen, weglopen van huis
- stelen, brandstichting
- verandering in schoolprestaties (dalend of stijgend)
- schoolverzuim/spijbelen

3. Kenmerken ouders/gezin

- ouder troost kind niet bij huilen
- ouder klaagt overmatig over het kind, toont weinig belangstelling
- ouder heeft irreële verwachtingen ten aanzien van het kind
- ouder is zelf mishandeld of heeft psychiatrische problemen of verslavingsproblemen
- ouder gaat steeds naar andere artsen/ziekenhuizen ("shopping")
- ouder komt afspraken niet na
- kind opeens van school halen
- aangeven het bijna niet meer aan te kunnen
- "multi-probleem" gezin
- ouder die er alleen voorstaat
- regelmatig wisselende samenstelling van gezin
- isolement
- vaak verhuizen
- sociaal-economische problemen: werkloosheid, slechte behuizing, migratie, etc.
- veel ziekte in het gezin
- geweld wordt gezien als middel om problemen op te lossen

4. Signalen die specifiek zijn voor kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld

- Agressie, kopiëren van gewelddadig gedrag van vader (sommige jongeren, m.n. jongens kopiëren hun vaders gedrag door hun moeder of jongere broertjes/zusjes te slaan), agressie naar medeleerlingen, leeftijdgenoten, agressie of wreedheid naar dieren
- opstandigheid, angst , depressie
- negatief zelfbeeld
- passiviteit en teruggetrokkenheid, verlegenheid
- gebrek aan energie voor schoolactiviteiten
- zichzelf beschuldigen
- suïcidaliteit
- sociaal isolement: thuissituatie geheim te houden en ondertussen aansluiting te vinden met leeftijdsgenoten (zonder ze mee naar huis te nemen)
- gebrek aan sociale vaardigheden
- vaak wordt de verkeerde diagnose ADHD gesteld